

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurailora.

Pretilu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
<i>pentru Romani'a si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu " "	4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Langeasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespondintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea séu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 18/30 nov. 1867.

M. S. Imperatulu in caletori'a la Buda-Pesta si-avù de scopu — precum se afirma la Viena — a presiedé in persóna acelu consiliu ministeriale in care se vor statorf propunerile ce au se se faca dietei in privinti'a bugetului si a recruteloru pentru anulu venitoriu.

Totodata ministrulu finantieloru din Cislaitani'a d. Becke asternù senatulu imperiale o parte din bugetulu anulu ven.

Finea anulului se apropria si guverneloru nóstre constitutiunale li-ar trebui si bugete constitutiunale. Proieptele inse nu se potu asterne intregu si nu se potu desbata pana ce impacatiunea constitutiunala si finantiala cu Ungari'a nu va fi indeplinita, càci pana atunci nu se scie cu destula securitate carea este sum'a ce se vine fie carei parti din unele rubrice de spese comune.

Cumca senatulu imperiale nu s'a grabitu tare cu impacatiunea constitutiunala ci a luat mai antaiu alte obiepte la desbatare, — caus'a e (precum spunu insisi dd. senatori) cà au fostu in catva surprinsi de liberalitatea ministeriului carele propuse legea pentru respunsabilitatea ministeriala si altele de asemene natura menite a consolidá si garantá constitutiunismulu.

Acésta liberalitate si-au splicat'o senatorii astfelu cà ministeriulu voiesce a esserciá a supra loru o impressiune buna pentru ca apoi se voteze impacatiunea cu Ungari'a.

Dreptaceá senatulu se si folosì de acésta ocaziune, crediendu cà precum si vor asterne acum, asiè vor odihná, si fecera ca o suma de legi se premérge institutiunei delegatiuniloru si stabilirei definitive a cuotei.

Diet'a Ungariei inca numai cu inceputulu septemanei ce vine va luá in desbatare importantele cestiuni finantiale ce i le duse deputatiunea trimisa de ea la Viena.

— Napoleone sentiesce pre di ce merge totu mai multu cà scaunulu papale anevioia póte fi sustienutu numai de umerii Franciei, decigvernulu seu si-da tóta trud'a a intruní catu mai curundu conferinti'a europeana carea se partecipe la acésta sarcina séu se-lu elibere cu totulu de ea.

Pana acum inse tóte nisuintiele fura indaru, càci afara de Austri'a si Pap'a nu s'a dechiaratu neci o potere pentru conferintia.

Telegramele din Paris latiescu adese scirea cà o multime de puteri si-au datu dejá invoirea, ma le si insira cu numele, voindu nesmintitu a influintiá opiniunea publica. Urmarea e cà acele puteri nu lipsescu a impartí demintiri, cum se intemplà cu Prusi'a, Angli'a, Belgiu, Bavari'a si altele. Ma o fóia guvernamentalá prusésca se duse si mai departe, facendu-se organulu pareriloru unui diplomatu care crede cumca caderea poterii lumesci a papatului s'ar poté intemplá

cu multu mai lesne de catu intrunirea conferintiei.

In acésta situatiune ajunse Franci'a in urmarea nóuei intreveniri la Rom'a. Angli'a i-a aretatu din capulu locului desplacerea sa pentru intrevenire, si se pare cà acum'a vre se-si resbunelasandu pre Napoleone a suportá consecintiele.

Prusi'a de la a careia invoire depinde multu, e mai anevioia de induplecatu. De o parte este amicéti'a ei pentru Itali'a, suvenirea aliantiei din anulu trecut. De alt'a e convinsa despre necesitatea unei politice binevoit'orie pentru Pap'a, ca asiè se póta satisfice dorintieloru supusiloru sei catolici, de cari sunt multi mai vertosu in provincieles castigate de curundu. Se scie cà in Prusi'a catolicii se bucura de o partinire prè nalta.

Vediendu pe Prusi'a intre aceste dóue cái, ultramontanii si contrarii unitatii nationalitatei niemtiesci si-rideau in pumni de bucuria. Ei credeau cà guvernulu are se cada nesmintitu intr'un'a din aceste dóue curse si anume: de va merge cu Pap'a, vatema pre Itali'a si a finit'o cu amicéti'a acesteia, — de va merge cu Itali'a, vatema pre Pap'a, si asiè si-vatema pe supusii proprí rom. catolici si totodata si-taia calea d'a trece cu confederatiunea nordica preste riulu Menu in státele niemtiesci de médiadi, catolice in precumpenire.

Bismarck a gasitu inse modulu d'a incunjurá ambele curse pastrandu popularitatea guvernului prusescu la poporatiunea Germaniei de médiadi. Acestu modu e cà nu grabesce cu urd'a in Turd'a, ascépta se véda cari sunt parerile si altoru puteri despre conferintia, si apoi mai cere se véda unu programu óre care ca puntu de manecare alu conferintiei, càci suveranulu trebuie se cunósca programulu si amesuratu acestuia se inzeestreze cu instructiuni pre impoteritulu seu. Franci'a inse nu póte aretá programu, deci caus'a conferintiei e astadi tocm'a in acelu stadiu cumplacatu in care se nascù: Faime diverse se latiescu pentru, si in contra reesirei planului francescu. Acestea inse sunt primite tóte cu cea mai mare reserva.

Caracteristiciele tempului.

(Din fundulu Banatului.)

(*) La acestu articlu mi dà celu mai de aprópe indemnu articulu din fruntea Gazetei Transilvaniei nr. 86, intitulatu: „Situatiunea nóstra. Partit'a lui Kossuth.“ Cuprinsulu aceluia, si fora privintia la liter'a B, a semnatei lui socotu cà ni dà destulu temeiu a-lu tiené din condeiu deplinu competinte, si asiè demnu de tóta atentiunea.

Dar elu n'are vr'o ideia séu si numai parere nóua; elu ni repetiesce, ni resuna — in unele privintie mai chiaru, in altele mai intunecatu — totu aceea ce citiramu de vr'o síese lune in cóce in diferite fórme si variatiuni in colónele Albinei, anume acele ideie si pareri, pre

cari le aflaramu prè bine desfasiurate delocu la tempulu seu in sirulu aceloru articli de pusetiune a-i Albinei, cari se publicara sub titlulu: „Situatiunea nóua si noi,“ si a le caror'a logica respicata si practica, cum nu o data am avutu ocaziune a intielege de a dreptulu, atatu de multu i dóre si nepaciuesce ne'ncetatu pre ómenii nostri simpatisatori si spriginitori a-i sistemei si politicei domnit'orie, punendu-i adeca in fatal'a alternativa d'a-si recunósce si dovedí séu retacirea séu nulitatea; — mai de parte acele ideie si pareri, pre cari le aflaramu destulu de invederatu indegetate in corespondintiele din Pesta despre esinti'a si insemnata diferintieloru intre drépt'a si stang'a magiara, éra mai aprópe între Deákisti si Kossuthiani. Deci eu din parte-mi, consentiendu din capulu locului cu politic'a Albinei, nu potu de catu a salutá cu caldura fratiésca manifestatiunile mai nóue din „Gazet'a Transilvaniei.“

„Gazet'a“ ni pune si ea inaintea ochiloru langa o lalta in paralela cele dóue sisteme séu programe politice, a lui Kossuth si a lui Deák séu a dualismulu domnitoriu, si din diferinti'a intre ele, carea e ca între „focu si apa,“ si din reducerea si influinti'a loru asup'r'a nóstra — splica ea plecarile, antipatiele si simpatiele nóstre pentru portatorii loru, splica — minunat'a aparitiune, „cà unu municipiu in carele majoritatea este romanésca (Hatiegulu, asiè dara?) inca e determinatu a-si alege pe unu Kossuth de deputatu la dieta.“

Pentru asta data se-mi fie iertatu a me oprí pucintelu la acestu incidinte, acésta curiósa simtoma séu caracteristica a tempului.

Am se spunu, cà — nu atat'a, celu pucinu nu de a dreptulu programulu politicu alui Kossuth, pre carele poporulu de diosu abié lu cunósce, éra inteliginti'a din poporu lu conosce de mai multi ani, fora se-i fie atribuitu o importantia óresi-care positiva — ei portarea de totu neghióba a domniloru stapenitoriloru nostri de adi facia cu popórele si nationalitatele, anume facia cu noi si cu sentiementele si interesele nóstre cele mai sante, ce atingu chiaru demnitatea nóstra umana, morala si nationala, mai de parte tristele sperintie ce facuramu cu loialitatea si sacrificiele cele grele ce puseramu si noi si mai pusera si alte popóre — fora nici unu folosu — pre altariulu monarchiei austriace, — acestea credu c'au facutu de a dreptulu si ca din adinsu din Kossuth, contrariulu acelei portari neghióbe si dusimanulu de mórte alu acelei politice nemultiamit'orie si nemorali, pre eroulu cultului si sperantieloru poporului mai preste totu, fora diferintia de nationalitate si confesiune.

Poporulu magiaru, in clasele sale de diosu si de medilocu adóra pre Kossuth — pentru cà nu e multumitu cu Deák si politic'a si creatiunile lui, séu cu situatiunea creata de densulu; acest'a e unu adeveru constatatu prin nenumerate si eclatanti fapte, si despre acést'a

— asiè credu, cà nu se indoiesce nice regimulu, nice partit'a lui. Poporulu slovacu a alesu in cerculu Ilavei pre Klapka de deputatu, pre Klapka celu ce in resbelulu de anu irupse cu honvedii sei, cu mana armata in teritoriulu Ungariei, contra Austriei; cerculu serbescu de Palanca in comitatulu Baciului, dupa-cedu Milutinovicu deputatulu seu national primu functiune in ministeriulu lui Eötvös, la a dóua alegere i întórse dosulu si alése de deputatu in unanimitate pre emigrantele S. Vukovicu, fostulu ministru de justitia si astadi celu mai credinciosu amicu alui Kossuth: — apoi se ne mirámu, daca alegatorii romani in Hatiegu séu aiurea undeva vor candidá si vor alege pre care-va Kossuth séu Kossuthistu? Au dóra veri-care de acesti'a ar fi in stare a ni aperá mai pucinu, séu a ni compromite mai multu — autonomi'a, esistinti'a, onórea, interesele — decatu turm'a celoru servili ai nostri, ce siedu astadi in dieta?!?

Ei, d'apoi cu loialitatea cum vomu sci impacá atare fapta neloiala? — se vedeti, este unu fórte minunatu si elasticu conceptu acea loialitate astadi, este unu conceptu politicu séu de oportunitate, carele privesce candu la unu felu, candu la altulu de lege, candu la regimu, candu la domnitoriu, candu la poporu; anume la noi in Ungaria si Austria loialitatea e unu conceptu de *confusiune completa*. Au nu?! Óre — ca se nu mergem mai de parte — cei ce la 63 si 64 in Sibiiu si Viena fusera laudati si inaintati si decorati pentru loialitatea loru, dupa conceptulu de adi de loialitate mai trecu ei de loiali? — mai cutéza ei se-si pórtu cu fala crucile si rangurile?? — Dar ce se mai dicemu, candu acelu poporu, acea natiune, ai carei fii castigara maréti'a invingere de la Custozza si cu credinti'a si bravur'a si scumpu sangele loru salvara onórea armelor si ruinele armatei sparte la Sadova, unilateralmente c'o trasura de condeiu se despoia de drepturile pactate între sine si monarcu si subscribe de buna voia cu insasi man'a monarcului, si garantate cu o suta de apromisiuni solene ale monarcului, — pre candu d'alta parte boierii si corifeii acelu poporu, ai caruia fii, precum ni spunu Istoriele loru, au desvoltatu pré multu eroismu la 48 si 49 contra monarcului si Austriei, dar la 59 in Italia si la 66 in Boemia — pré pucinu pentru, — primira stepanire nemarginata asup'r'a nóstra, a supra sórtei si tuturor intereselor nóstre!!!

Nu sunt acestea frumóse caracteristice ale tempului? —

Si apoi se mai vedeti: daca, precum se afirma si precum parte mare e si invederatu, tóte gratiele tronului si plecarile faptoriloru monarchiei privescu la poporulu magiaru si — fericirea lui; daca darea romaniloru si serbiloru si slovaciloru si croatiloru si ruteniloru si svabiloru in poterea si stepanirea absoluta si eschisiva a domniloru magiari; deca mai departe resemnarea totu in manile acestoru domni a tieriei intregi cu tóte inal-

tele posturi si demnitati si cu tóte folósele drepte si indrepte, in pretiu de dieci si dieci de milióne — s'a intemplantu si se continua totu in favórea poporului magiaru; daca monarc'a afla destulu cuventu si motivu a aduce atatu de multe si atatu de mari sacrificie acestui *molochu modernu*: atunci — poftimu, mariloru politici si intiepti din Pesta si Sibiu si din Sibiu si Pesta, cei ce totu mereu predicarati si votarati incredere si plecarea ministeriului magiaru, dovediti poporului nostru cá — retacesce si face lucru nelolialu si nepotrivotu, candu totu din acelu motivu si cuventu, casl potericii factori ai statului, vine a aduce si elu unu mare omagiu si sacrificiu de a dreptulu poporului magiaru, manifestandu-si cultulu seu catra idolulu aceluia, catra Ludovicu Kossuth!

Curiósa logica, ce e dreptu, dar ea — se-mi credeti, e genuin'a fica a tempului; ea nu e nici mai buna nici mai rea, de catu faptele si principiile si tendintiele politice moderne; — ea nu e fetulu si proeductulu nostru, a inimei si spiritului nostru, ci — a moralei poteriloru mai nalte. Noi nu suntemu detori a prim' si nu primimu asupra-ne nice o responsabilitate pentru atari aparituni minunate, pentru cá noi nu suntemu autorii loru si n'avemu nice o putere asup'ra autoriloru loru, ci ii facemu responsabili si-i vom si trage la tempulu seu la raspundere pentru ele, pre acestia inaintea Istoriei, inaintea Imperatului si alui Ddieu. Pan' atuncia poporulu nostru, casl cele lalte, e si remane influentiatu de moral'a si consecintiele naturali ale moralei potericiloru domni stepanitori ai sei; se bagamu de séma si se luamu a minte!

La Dunarea de jos, noem., 1867.

Dle redactoru! Colegulu meu de aici d. P. vi-a descriu la timpulu seu scen'a dureroasa si crudela petrecuta pe naea austriaca „Germania“, candu 2 tineri serbi, nesciindu-se vinovati in veri o crima, nu voira se se predec oficiateloru turcesci, ci se aperara pana ce turcii i impuscara.

Pre cum este cunoscutu serbii au reclamatu la Constantinopole, cerendu destituirea dirigatiloru turcesci partasi acestei fapte, si mai pretindendu o pensiune pentru familiile nefericitoru ucisi. Turci'a n'a respunsu pana

acum la dorintiele serbiloru si credemu cá neci nu va respunde intr'unu modu óre-carele favorabilu si menitu a multiam' sentiamintele iritate ale guvernului serbescu.

Acésta credintia ni se vedesce si la Belgradu. Dlu serbiloru a demissionatu pre moderatulu ministrupresiedinte Garasianin si a chiamatu la acestu postu pre fostulu seu aginte de la Constantinopole, d. Risticu, despre care se dice cá aru fi mare contrariu Turciei si amieu generalu alui Ignatieff care e reprezentantele Rusiei la curtea turcesca.

Risticu este toema la loculu seu daca se planuesce veri o actiune in contra Turciei. De alta parte, cetindu prin diurnale cá pentru unu asemene casu Ignatieff ar fi menitu a luá portfoliulu de externe in ministeriulu rusescu.

Se mai adaugemu catra acestea pregatirile ce face Serbia inarmandu-se de tóte laturele, din talpe pana 'n crescutu, primindu si oficiri straini si procurandu arme, apoi cam presupunemu si planurile unguiriloru, cari neincetatu pretindu ca reprezentantii Austriei prin Orientu se fie de nationalitate unguiri, si tooma se dice cumca consululu austriacu din Bucuresci br. Eder va fi denumitu de representante la Aten'a, éra la Bucuresci va merge unu magiaru, — si in fine multele faima ce se respandescu despre totu feliuulu de aginti.

Din tóte acestea veri cine póte precepe catu este de mare atentiunea cu care urmarimu desfesurarea eviniminteloru. Anu luptara filii nostri la médiadi si la médianópte, dara erau batalii ce le prevedeamu cá trebuie se fie scurte. Inse care ar fi durat'a unei batalii in Orientu? acésta nu o póte nimene provedé, cáci aici nu este numai o cauza, ci o suma de interese de felu rite coloru si fórté complicate, cari fie-care ar incepe a luptá pentru sine. — De aceea am dorí si credemu cá guvernulu nostru si-va trage socóta cu interesele sale, si nu se va amestecá in asemene cauza, carea — cea ce ni-ar insufá grige — cine scio cari ar fi sacrificiele materiali ce le-ar cere de la noi pre langa cele de sange!

Credemu cumca guvernulu, candu nu se ataca interesele nóstre, se va multiam' cu defensiunea ca turburarea eventuala se nu tréca ota-rele nóstre. Speramu acésta tocm'a pentru cá unguirii vreu contrariulu, si Austri'a scio bine cá unguirii neci candu nu i-a datu neci beliducii mari neci mari barbati de statu. Guvernulu va lucrá cum recere interesulu comericiului si a tuturoru claseloru societati nóstre. Am patitu destule necazuri in catu ne credemu indreptatiti a presupune acésta precautiune despre cei de la putere.

Pana acum nutrimu acésta credintia, si dreptaceea suntomu lenisciti. Ar fi timpulu se precépa si fratii nostri din Romani'a, cá lapandandu cestiunile ministeriali devenite ridiculóse in strainetate si diferintiele de partita, se se intrunésca cu totii a se pregati ca viforulu ce

amenintia a se reversá preste orientu se nu ispele de la loculu nedependintiei loru, ci se fie in stare a dá peptu in contra inimiciloru nationalitateru romanesci ce ar cutezá a calcá tíer'a pusa sub scutul Europei, dar mai multu sub scutul propriu.

Borosineu, (cotulu Aradu) 28 nov.

Prindu péna a mana pentru a Ve in sciintia cumca la noi nu existe defelu viéti'a publica si miscamintele ci despre cari cetimu din alte parti. Ne-am dedatu a traí in retragere, si este anevoia a ne desbracá de acésta datina.

Scótele nóstre sunt casl pre aiurea. Ven. consistoriu, fie disu spre onórea lui, se ingri-gesce pre catu póte, dar nu pre póte cá nu i stau multe medilóce de potintia la despusetiune. Toem'a a emisu ordinatiune pentru destituirea unui preotu vinovatu, dar destituítulu se opunc. Sinóde, venit!

In 24 l. c. n. d. Petru Acézl primariulu Aradului si posesoru de aici a arangiatu unu balu in ospetaria, a caruia venitu s'a menitu pentru edificand'a beserica romana den locu. Precum audu venitul se suie la 300 fl. Putieni au participatu cáci e néu'a si frigu, unu timpu in care s'ar pare cá au moritu cu totii, daca din candu in candu saniele si chiuiturele nuntiloru n'ar dá semne de viéti'a. Avemu adeca nunti multe, cáci s'a latitu ca fulgerulu publicatiunea ministeriala care facea cunoscutu ostasiloru inrolati de trei ani cá li este iertatu a se casetori. CREDU fórté cumca statistia va avé se insemne in anulu acésta celu mai mare numeru de casetori. Unu evinementu acésta pentru care noi romanii trebuie se ne bucurám la tóta intemplantia, ori cum lu va judecá diplomati'a asiatica sosita in Europ'a cu post'a ultimei invasiuni. See vól'a.

Romania.

S'a infintiatu la Bucuresci unu diurnalu nou cu numele „Tiér'a“, prin care vorbescu dd. Tell, Iepurianu si inca cati-va a le caror'a nume ne dispensamu a le insirá cáci se tienu de gentes minores.

Infintiaru diurnalulu premerse unu felu de prochiatiunea la adres'a alegatoriloru. Cefindu prochiatiunea ni se parea cá nu va mai fi vorba de imparechiari de partite, cáci ni vorbiá despre consolidarea tronului, unirii, constitutiunii sel. Numai la subscriere observaramu cá n'au aflatu cu cale a cercá semnatura si de la liberali.

Aparendu „Tiér'a“, dede cu colórea pre fatia, inaugurandu-si viéti'a cu dispute contra „Romanului“, de la care si prim' respunsurile.

Astfelu opusetiunea in Romani'a se ramuresce intr'o suma de partite, avendu fie care organulu seu propriu, cantandu fie care din ele o

melodia propria separata. Acésta é mare avantaju pentru parti'a liberala (rosia) ale careia foi purcedu in solidaritate. La acestu avantaju a contribuitu chiar si aparea, „Tierii“, despre care ni vine a minte cá sunt unii ómeni tienuti de mari pana ce nu vorbescu.

Acésta e pe scurtu situatiunea de acum din Romani'a. De vor durá aceste auspice — precum se si crede mai de comunu — liberalii, si cu ei ministeriulu, vor avé majoritatea la aligerilo venitórie. Comericiulu, de comunu barometruulu politice, a sentitu cá-i convine procedur'a guvernului, si a datu unu banchetu in onórea ministriloru, despre care facemu se urmeze aci cuvintele „Romanului“ cu datulu 23 nov. n.

„Comericiulu Capitalei a datu asta séra unu banchetu Ministriloru. Comericiulu Capitalei, sciindu acum ce este, si mai cu séma ce trebuie se fie, a voitu a s'afirmá din nou, in faci'a natiunii s'a Europei, si dandu unu banchetu politice a invitatu pe toti barbati insemnati din tóte partitele si din tóte starile societati. Publicamu antaiulu toastu purtatu in numele comericiului de catra unulu din membrii sci, si care vorbesce d'ajunsu prin elu insu-si.

„Domni Ministri! Santoti din cei d'antaiu cari, in Romani'a, au adoptatu ca crediu politice, principiile societatoru moderne, ideiele domnitórie in Europ'a libera. Prin staruint'a d-vóstra neobosita, prin credintia nestramutata in acele principie, ati contribuitu la triumfulu loru.

Comericiulu Capitalii vine, prin vócea nóstra, a ve salutá si a ve multiam'. Elu ve exprime recunoscint'a sa pentru aceea mai alesu cá, pre catu ati fostu de ageri in luptele ce s'au datu pentru a aduce tíer'a in aceste conditii, ce singure potu face se se desvólte o societate, cu atatu, de candu suntoti la guvern, ati arotat prudintia, moderatiune si capacitate. Astfelu ati facutu ca tóte interesele sociali, proprietatea, comericiulu, industri'a, se dobandésca deplina incredere in d-v. si se ve privésca ca adeverati conservatori ai Constitutiunii si sustiitori nepregetati ai tronului radicat de natiune.

„Comericiulu Capitalei, convinsu cá este interpretulu tierci intrege, si-uréza sie-si o lunga durata a starii de lucruri de astadi si spéra cá Romani'a va avé multu timpu ferici-re d'a avé in capulu ei unu guvernulu care lucréza spre a o intarí, spre ai asecurá drepturile si libertatea

Se traiésca Carolu I!!!

Se traiésca ministeriulu seu!“

Acestu banchetu, acestu toastu, nu mai are trebuintia de comentarie; elu aréta cá libertatea, moralitatea si adeverat'a ordine au acum radecline temeinice, cáci sunt intielese si sustinute de comericiu si prin urmare raspundemu si noi comerciantiloru: Traiésca Carolu I! Traiésca Romani'a! Traiésca comericiulu si industri'a!“

FOISIÓRA.

0 preambulare a Papei.

Cinc n'a vediatu pe Papa, n'a vediatu Rom'a; asiá dice unu proverbii vechiu dar adeveratu. In Rom'a nemic'a e mai lesne de catu a vedé pe pap'a si a avé parte de binecuvéntarea lui. Pentru acestu scopu se recere numai a merge la Vaticanu cam pe la 1 óra dupa médiadi.

Fie timpulu frumosu, fie iórna care — esceptiunandu unu timpu scurtu ploiosu — este aici mai pururea ca o di din maiu, in care nu ne asupresce neci frigulu neci caldur'a, — pap'a de regula la acelu timpu se urca in caross'a (trasur'a de gala) sa ce pornesce pe stratele cetatii. Totu de un'a se alege cate o strata mai larga, in catu din ce in ce toti locuitorii voru avé ocaziune a vedé de pe balcóne pe pap'a carutiandu-se.

Luesulu ce se desvólta la atare caletoria este mare, si decadiendu poterea lumésca nesmintitu cá nu se va marginí. Nainto de ce pap'a se urca in trasura, tóte santinelele Vaticanului, incependu de la guardia (gard'a) nobile pana la trupele simple de linia, sunt la arma. Se bate mersu, music'a intonezá. Pap'a se ivesce si se urca in trasura. Unu prepusu alu trasuriloru in uniforma tivita cu auru, de pe unu calu naltu intindendu unu palosu (o spada lunga) spre giosu deschide conductulu. Dupa acésta urma niste trompetari de la gard'a nobile, portandu trompet'a numai catu propit'a de umeri.

Sunt imbracati in vestminte rosii aurite. Dupa ei urméza unu oficiariu cu 20 fetiori din aceea si garda. Gard'a nobile inca pórtá spada (sabia) drépta inse numai la umeri. Acésta garda e compusa din gavalieri romani de cea mai inalta nobilitate si cu averi colosale. Pentru servitiulu personalu catra pap'a ca este oliberata mai gata de tóte darile. Pe palatole loru se cetesce in genere: „Casa libera“. Dar neci cá e de admiratu cá acesti gavalieri inalti, casl toti romanii avuti, nu dorescu domnirea regelui Italiei (Rè d'Italia), cáci atunci multe drepturi de prerogativa ar trebui se se nemicésca. Plebea romana inse — esceptiunandu multe mii de seraci fara medilóce — n'are votu, ci numai dreptulu a cersí. Unu politician n'are a cutezá se arestóze pe atare omu seracu pentru cá cersiesce. Romanii sunt de pusetiune nalta si mica, seraci si avuti, si in genere adormiti in letargia si molepsiti prin regimulu papale. Cu greu voru fi ei candu-va, cu totii in unanimitate, pentru „Italia una.“

Dupa asta scurta abatere se revinu la escort'a nobile. In catu pentru uniform'a gardci nobile ea are costume diferite. Esindu cu trasur'a a fara, pórtá unu coifu cu peru lungu de calu ce ajunge la spate. Coifulu este dupa modelulu dragoniloru francesci, deosebindu numai cá ce'a ce la francesi este de arama, aici e de auru puru. Uniform'a este de colóre albastra precosuta cu rosii si cu firu de auru. Pantaloni (ciórecii) sunt de panura alba si peste ei caltiuni mari de dragoni cu pinteni de argintu.

Acoperisulu sabici si a cartusierii este den galóne de auru si argintu. Cartusier'a in-sasi este de auru aretandu corón'a intréita a

papei si sub ea choile lui Petru incruciatu. Totu acestu insemnu de auru se afla si pe coifu. Pe hêrsieu'a (Schabrake) rosia este brodaritu cu auru si infrumsetiatu cu galóne late de auru, in catu numai tare putienu se mai obsérva den panur'a rosia. Carabin'a este acatiata cu curelo aurite. Caili asemene calaritoru, sunt de rasa nobile. In deretrulu acestoru 20 de fetiori den gard'a nobile urméza trasur'a papei, trasa in decumun de 8 cai suri. Unelte, precum frenele s. a. acestoru animale nobile costau den metasa rosia precosute cu auru. In capulu cailoru au pene de struti (struzzo, Strauss). Totu astfelu de pene sunt puse in capitu de auru in cele patru coltiuri ale trasurii. Acoperementulu ei este decoratu cu angéri de auru. In-sasi trasur'a si inca si rótele stralucescu in auru. Usiti'a trasurii arata insemnele papali tiparite intr'o tabla de auru. Manaciulu si servitorii au relative vestminte pompóse si pórtá pe capu curmedisiiu o palaria in trei coltiuri brodata cu auru. Caili de la trasura sunt condusi de alergatori si servitori imbracati in vestminte de metasa alba si rosia. Atari alergatori sunt si nemedilóce naintea trasurii. De partea usiteloru trasurii calarescu oficiri de pusetiune mai inalta si domni de la curte, decorati cu orduri. Acestia pórtá spad'a in teaca.

In trasura siede papa si unu cardinalu de stang'a. In dosu inca 1 ori 2 preuti de rangu inaltu. Papa este imbracatu in metasa violeta trasa cu ermelinu. La maneci si la talarulu intregu sunt tivituri fine. O caciulita de metasa neteda acopere capulu. Pe peptu pórtá cruce de pétra sumpa legata de unu lantiu de auru.

Pe degetu are unu inelu maro de pétra scumpa care lucece si scilipesce candu man'a imparte binecuvéntari, in catu se pare cá lu vedi naintea ochiloru. Fatia capulu supremu alu besericii catolice — acésta trebuie se recunósca si fie-care contrariu — are unu ce impunetoriu si odata atrage in gradulu celu mai inaltu. Bucele fetii insuflate de o rosietia fina arata o fragedime in mani'a betranetii inalte. Buzele suridu cu seriositate si totusi amicabile. Ochii sunt deosebitu incantatori, incatu abid se póte suferi privirea loru trebuindu cu ai sei se privesci la pamentu, fara voia. Perulu e albu ca ne'u'a si luciu ca argintulu.

Totu esteriorulu santului parinte are ceva impunetoriu si totodata placutu si binefactoriu, cea ce nu pre arc fiecare domnitoriu si capu supremu bisericescu. Pap'a — desi conductulu intregu si trasur'a se misca in fuga — imparte neintreruptu binecuvéntari. Firosee, fiecare si descopero capulu candu trece pap'a, dara silitu nu e nimenca. Ingenunchiari se vedu tare raru; la barbati mai neci candu, numai la femei si si acestea sunt mame betranecu fec tinere. In deretulu trasurii papale urma éra si unu oficiu cu 20 fetiori din gard'a nobile. Preamblarea duréza cam indatinatu: 1—2 óre. Spre incheiare inca o observatiune: cá pap'a e fórté iubitu; asemene e si milosu fatia cu cei seraci. Se mai afirma cá elu in persón'a sa bucurosu privece la unitatea Italiei, de cum-va alte relatiuni nu l'ar dooblegá la contrariulu. Itali'a frumósa si nefericita se nu aiba pace in dragulu strainetati si anumitu in dragulu influentiei francesce. „S. P.“

Cestiunea Oriintelui si Natiunea romana.

(Urmare din nr. 127.)

Veduramu ce era tier'a inainte de diece si cea ce a devenitu acumu.

Unirea s'a realizatu cu tote pedicele puse puterile vecine, Turcia, Rusia, Austria, pe care le mariau inca reua vointia a Anglieroi. Cestiunea de Paris in locu d'a tiné sém'a trebuia se tina de dorintiele unanime ale poporului, inventase unu alu treile centru actiune guvernamentale in comisiunea ce retea la Foesiani. Bunulu simtiu alu ambele Principate, lasa la o parte acestu nouu rogu, si completa unirea princiarica prin unirea ministeriului si a adunarei. Egalitatea deina si intréga a fostu proclamata, si emanciparea tieranilor seversita printr'o lege care i-a datu proprietari. Agricultur'a s'a radica; industri'a si comerciulu a luat unu aventu pana aici necunoscutu in acele regiuni: s'au creatu si s'au concedatu linii de drumu de feru. Inscriptiunea cu tragerea la sorti a completatu egalitatea cetatanilor, si insemnamentulu priar, declaratu gratuitu si obligatoriu, pregatit venirea generatiunilor puterice prin instructiune si prin iubirea comuna de patria.

In ce tiera s'a trecut de la privilegiulu mai degratoru la o egalitate atatu de completa, fara acele sfisieri sociali cari inosecu de ordinariu reformele radicali? Transformarea proprietatei care aiurea s'a operatu acestu, in timpu de secle, s'a efectuatu in Romania mai dintr'o di prin' intr'alta. Cestiunea transformarii proprietatei pusa pentru antai'a era in 1848, inlaturata de invasiunea straina, radicata la ora eliberarei inse subordonata ceunei unitatei nationale, se copsese in spirite nimicu nu se putea opune solutiunei ei. Inase, cu tote ca guvernulu de atunci n'a decretatu legea rurale de catu ca o arma de parata, si ca aplicarea ei a fostu viciata de catra aceste omeni pucinu sorpulosi, nu fu inse nici o perturbare. In anulu promulgarei (1864) culm'a, care trebuia se se facea si de asta data inca in conditiunile elacei, fu mai nula: tieranulu refusase d'a munci si guvernulu nu si devese osteniéla a-i explicá reform'a; afara d'astea, anulu fiindu pluviosu, recolta se facea tardu si se strica. In 1865, anulu fu mai reu inca: proprietarii nu cultivara de lécu, nici o intelegere neputendu-se stabili intre dinsi si tieranii cari, in locu de arendari facute in buna intelegere, se marginira a oferí dijma, totu prin gresiéla guvernului care, simptindu-se slabu in opiniunea publica luminata, se siliá a maguli masele agricole. In 1866, tier'a emancipandu-se printr'unu actu de vigóre de unu guvern care voia a o pune suptu epitropia, cestiunea rurale se afla d'o data luminata: a dou'a di dupa 11/23 Fevruariu, toti se repusera pe lucru: nu numai tieranulu a cultivatu cu adóre pamentulu ce'i fusese datu in deplina proprietate de lege, daru inca elu oferí in libertate braciele lui pentru cultivarea pamentului remasu marilor proprietari, si pretutindení invoiélele s'au stabilitu cu inlesnire. Inse sece'ta fu teribile si recolta neindestulatóre. Anulu curintu 1867, a datu din contra celemai magnifice rezultate. S'a cultivatu indoiutu de aceea ce se cultivá inainte de legea rurale. Tieranulu si proprietariulu au pusu totu in pamentu, unulu celu mai de pe urma graunte alu seu, altulu celu mai de urma galbenu. Provedinti'a a resplatitu acestu actu de credintia si de curagiu printr'o productiune indoiuta si adesea intreita de porumbu in Moldova si de grâu in Romania (m.). Aceste progrese rapedi ale agriculturii romane nu rezultau numai din muncéa libera si dintr'o activitate mai mare, ele vinu si din dezvoltarea industriei agricole: spre exemplu, suntu diece ani de candu nu existea in Romania o singura machina de batutu grau, astadi suntu mai multe sute. Toti proprietarii au adoptatu plugulu modernu, si tieranii incepu a modifica plugurile loru romane. Arendatorii, cari forméza o olasa puterica si bogata, si cari mai nainte nu erau nimicu alta decatu nesce intermediari, luandu dijma si profitulu loru, cultivéza deja pamentulu prin ci insii. Proprietatea cea mica devine mai numerosa, si spiritulu de asociatiune staruiesce intre tierani cari sciu a se uni pentru a si procurá o machina seu pentru a cumpará pamentu. Statulu posiede inca a patr'a parte a pamentului pe care din anu in anu lu pote pune in vindicare. In acestu anu, din cele 2,300 de domenii ce are Statulu, elu avea de arendatu cincí sute. Preciulu cu care se arendara trecu cu siése sute de mii de lei

de preciulu cu care era arendate inainte de legea rurale, s'acésta cu tote ca mosiele s'au micioratu cu partea ce s'a datu tieraniloru spre impropriatire. Spiritele cele mai retrograde bine cuvontéza acumu o lege pe care o combatusera multu timpu.

Romania are o mare avutia latentá. Aparendu pentru antaia data la unu concursu universale, ea a presintatu in sectiunea ce i-a fostu rezervata la Espositiune, si care fu cu inteligintia organizata de comisariulu princiaricu, d. Odobescu, o adunare de produse cari potu lasa a se n'trevedea aceea ce va fi odata prosperitatea acestei tiere.

Aci autorele da óre cari notiuni statistice asupra instructiunei publice in Romania, cari le suprimemu, fiindu aci cu totulu cunoscute.

Apoi urméza:

Constitutiunea romana este una din cele mai liberale cari existu, si'n care garantiile constitutionali suntu mai netedu formulate. Ea face onóre principelui si ministriloru cari au elaboratu-o, si Camerei care a votatu-o. Vomu adogá ca de unu anu si jumetate aprópe de candu ca cin vigóre, libertatea cea mai asoluta n'a n'cetatu d'a domni in Romania.

Autorele vorbesce aci asupra juriului apoi urméza:

Principele Carolu pentru a areta importantia ce da self-governamentulu, pronuntia de curandu, impartindu drapelele gardei nationale aste nobile cuvinte: „Simbolulu sacru, a carui deviza este: Patria si dreptulu meu ve va aminti totu déuna detori'a d'a mentiné drepturile dobandite; sustinutu de voi si de fratii vostrii din armata, tronulu meu va fi cea-a ce ridicandu-lu ati voitu se fie: marirea si puterea nationale.“

Brosiur'a tratandu aci cestiunea Israelitiloru, s'aratandu turburările la cari ea a datu nascere; pune intre causele acestoru turburari, si cea urmátóre:

Consulii austriaci cari intindu jurisdicțiunea loru asupra mii de Israeliti in Romania si cari ar fi desperati d'a vedé emanciparea loru care, ridicandu-le ori ce pretestu la o protectiune abusiva, ar face se n'cezeze victi'a miciloru State in Statu, acesti Consuli protestéza adi mai sgomotosu de catu totu déuna contra pretinsei persecutiuni.

Trecendu la alta cestiune, brosiur'a urméza:

Candu Congresulu de Paris ceru locuitoriloru a si aface cunoscute dorintiele loru in privint'a organizamului Principatelor. Romanii de dincolo si de dincóce de Milceoru respunsera in unanimitate prin aceste patru puncte cari au fostu petrele angularie ale noului edificiu; Autonomia, Unire, Guvernu constitutionale, Principe strainu. Puterile garanti nemultamindu de catu in parte dorintiele Romaniloru, acestia nu se descuragiara si se pusera pe lucru: profitandu c'o sagacitate romarcabile de timpurile favorabile, ci reesira a sfarima legaturile cari le faceau reu, fara turburari interioare nici complicari esteriore.

O mare dificultate era ca in momentul candu principatele erau eliberate de primejdiele unei ingerintie particulare a Rusioi, se isca strain'a cugetare d'a se face in strainetate o lege electorala pentru Romani, si d'a insarcina cu facerea reformelor oihar pe acei-a contra caroru-a ele trebuiau se fie facute. Inse statorici'a si patriotismulu Romaniloru au esitu triumfatoriu din cele mai mari incurcature.

Celu mai mare obstaclu era anevointia puteriloru d'a lasa pe Romani se-si ie unu principe dintr'un'a din familiile suverane ale Europei. Unanimitatea tierei si prudintia sa de asta data au invinsu inca si temerile exagerate ce erau in asta privinta, s'acuma fie-care putere este silita in consciinta a face pentru acésta o magie inticloptei politice a Romaniloru. Alegerea ce au facutu este din cele mai ferice. Principele chlamatu pe tronulu Romaniei este membrulu unci familie suverane din cele mai considerabile ale Europei, indoiutu legata cu dinasti'a imperiale a Franciei si cu dinasti'a regale care inaintéza in capulu Germaniei. Principele Romaniei porta intr'insulu traditiunea celoru doué mari rase, germanice si latine. Si ramur'a Hohenzollern-Sigmaringen din care se cobóra s'a deosebitu totu déuna prin liberalismulu si independintia sa. Óre-cari persóne au manifestatu unu momentu temerera ca principele Carolu se nu fie prusianu in politic'a sa: inase, se pote deja vedé ce este elu, aceea ce chiaru din cea d'antaiu di a disu ca voiesce se fie, adeca Romanu si nimicu alt'a de catu Romanu.

Nobilea ardóre cu care junele principe a satisfacutu dorintia natiunii care lu alesese, tre-

cendu prin Europa pentru a merge se cinga coróna ce'i fusese oferita, ouerise la momentu inim'a Romaniloru. Si candu, salutandu nou'a sa patria, elu jurá d'a consacrá ei ori-ce sacrificie, d'a merge in capulu ei, dac'ar fi atacata vre o data, atunci se simti ca natiunea reconstituita gasise unu capu demnu de dinsa, o anima mare care batea la unisonu cu a ei. „Fiulu meu, discesc principés'a mama primindu scirea plebiscitului, va plecá, ori-cari ar fi primejdiele de infruntá; cáci socotesou ca'n seculu in care suntemu, este d'o mia de ori mai bine a fi gonitu de strainu de catu adusu de dinsulu.“ In adeveru, s'a veditu Napoleone esiliatu in insul'a Elba de Europa inarmata si revenindu d'acolo purtatu pe braoiele unui poporu intregu si, dupa vederea celei din urma óra a lui, Santa-Elena va coróna pentru pogoritorii lui. Pe candu Bourbonii reintrati cu strainulu si goniti de natiunea armata intru apararea libertatii publice, sfirsescu d'a se stinge in esiliu si uitare.

Ce invetiamentu nepretiuutu pentru noi Romanii in aceste de pe urma cuvinte!

Este forte rar in lumea ast'a, ca realitatea se nu remana mai josu de catu sperantia. Candu se producu esceptiuni ele nu suntu de catu mai demne de lauda. Intielege cine-va admirarea simpatica care s'a produsu in sufletulu Romaniloru, vedindu unu principe tineru, care scia se pastreze o mare puritate in vietia sa, care are oróre de viciu (faptu de mare consecintie intr'o tiera in care societatea avusese atatea ocaziuni d'a se demoralisa) etc. Elu a visitatu tote belecurile din tiera; intr'o di spre exemplu cumperase o multime de obiecte si le impartia elu inusu'si pe la tieranii ingramaditi in juru'i, unulu dintre dinsii nu outezá se primesea si fiindu-ca principele se mira, tinerulu flacau ii dise: „Apoi de! coia-lalti Domni ni totu luau mercu, Maria Ta esci celu d'antaiu care ni dai.“ Principele chieituesce in fie-care anu pentru fapte de caritate seu de utilitate generale tota lista sa civila, care este de doué milioane si jumetate de lei. Partarea unui principe muncitoru, generos, liberal si cu aspirari nobile, pote far' indoiéla se descepte óre cari nemultamiri la ómenii si la puterile cari s'aru teme d'a vedé consolidandu-se tronulu si intarindu-se natiunea. Inse este cu neputintia a nu bine-cuventá Provedinti'a care, a resplatitu intr'unu modu atatu de manifestu silintiele patriotice ale romaniloru.

Principele Carolu avu foricirea ca Francia a acreditatu la Bucuresci unu consulu si aginte politicu (baronulu d'Avril) care remaso preocupat mai nainte de tote de interesele Franciei si de viitorulu Romaniei, cunoscendu pe deplinu afacerile Oriintelui.

Ómenii vechiului regime romanu, nu potu vedé c'anu ochiu bunu guvernulu unui principo care voiesce ca fie-care se lucreze si care se silesea a desradecina abuserile. Inse acésta partita esto forte mica.

Nemultamitii, boiarii superaciosi seu pretendintii declarati, calomniéza tier'a loru si denuneia pe ministrii cei mai poporari.

Este dreptu a observá ca, daca Romania n'are aceea perfecta unitate sociale ce se n'semnéza in Serbia, este ca in Serbia ouerita cu sibi'a, dintre nobili unii se contopirain poporu si devenira tierani, si altii se facura musulmani, s'acei-a fura in diua revendicari independintiei confundantii cu Turcii apasatori si isgoniti cu dinsi, pe candu in Romania, nu ouerita, daru domnita, sosira in urm'a principeloru Fanarioti, caroru-a Pórta Otomana le dodea Principatele romane in arenda, o mare multime de familii grecesci, de origine straina inse profesandu aceea religione ortodocsa, cari se stabilira in tiera, fara inse a se asimilá cu dens'a, dar si neputendu se fie cu totulu dati afara din tiera de Turci, cu cari n'aveau de comunu nici limb'a, nici ras'a, nici cultulu. Ei remasera suprapusi natiunii, si acest'a fu unu mare reu pentru Principate, ran'a care ustura mai tare este pote si cea mai primejdiosa.

Un'a din cele d'antaiu conditiuni ale puterici este a remané credinciosu originei sale, esto a se sprijini cu firmetate si necontentiu pe principiu ce ca represinta, pe cari are misiune ai face se prevaleze, a se sprijini pe ómenii cari au purtatu totu deun'a stindariulu aceloru principii. Altu-felu incertitudinea se nasce in jurulu seu, calea se intuneca, devotamentele slabescu si puterea seca.

De mai multe ori in strainetate, unii s'au prefacutu a se mira ca principele Carolu n'a pusu mai pro susu de tote vointia d'a se'ncongura de ómenii din familiile cari au domnitu odinóra in tiera. Inse, s'a veditu vre odata unu

guvernu intarindu-se, incredintandu posturile cele mai eminintie ale Statului ómeniloru cari, prin trecutulu loru de familie, prin intereselu loru din ajunu si de a dou'a di, suntu impinsi a grabi pe catu se pote caderea acelu Statu?

Suntu unii carii aru fi doritu ca alesulu Romaniloru se si aléga de preferintia consiliarii sei din rondurile ómeniloru speciali, inse fara mare personalitate politica. Daru, candu unu principe este nouu venit in tiera, si candu in acea tiera elu este fara traditiuni dinastice, unde pote elu gasi unu punctu de sprijinu mai legiuitu de catu in aceea ce face puterea viua a natiunii?

Unu tronu nu se n'temeiéza si nu subsiste decatu prin prestigiu. Si ce este prestigiulu? de nu splendóra unei proprietati ou dreptulu meritata. In ori ce timpi, principii poporari si ministrii poporari se atragu. Poporitatea unuia nu mpucinéza p'a celuialtu, ci o'ndouiesce. Dupa alegerea ómeniloru popórele recunoscu tendintiele principiloru, si'i urméza seu ii parasese; cáci principiile n'au putere decatu in proportiune cu ómenii insarcinati a-i implini. Ei bine! carii suntu ómenii poporari in Romania? Fi-voru óre acei-a cari in anii de nenorocire au fostu instrumentele strainulu, pe cari poporulu i-a veditu indoiutu pe randu dinaintea pasiloru turcesti si dinaintea generiloru rusi seu austriaci, far'a se ngrijii de demnitatea nationale, multamiti d'a combiná cu invasiunea domnirea loru oligarchica, d'a urmá functiunile loru in numele ori carei puteri ar fi, si supscriindu fara romuscare la doliulu publicu, numai ca se pote traf din elu! Ei insusi sciu greutatea nepoporitatiei care i atinge intr'unu modu ce nu se pote repará, cáci ei au pe-catuutu de mórte contra patriei. Ómenii poporari suntu acei-a cari au sciutu se pastreze foculu sacru, si cari, candu talasiulu invasiunei a venit, au dusu cu dinsi acestu depositu, l'au pastratu in sufletulu loru ca intr'unu sanctuaru, l'au desvoltatu la sórele Franciei, cari, in proscriptiunea loru, n'au inoctatu o singura di d'a pledá caus'a patriei, si n'au reintratu in ea de catu atanci candu celu mai de pe urma soldatu strainu trecuse peste fruntaric. Poporulu nu sustine cu spiritulu lui de catu pe acei-a cari sciu suferi pentru dinsulu, cari n'au alte veselie decatu ale lui.

Un'a din nevoiele cele mai urgenti ale acestei tiere era a introduce probitatea in administratiune si n'justitia. Acei-a caroru-a opiniunea publica le imputa ca au fostu complicitii abuseriloru guvernului cadutu, nu puteau ajutá pe nuoulu principe a inaugura unu regime reparatoriu. Coruptiunea zanislesce coruptiunea inse n'o vindeca.

Guvernarea ómeniloru este totu déuna unu ce difoile; dificultatea e cu multa mai mare inca candu este vorba de tíeri unite abia din ajunu si cari, pórtá in moravurile si n'legile loru urmele despartirii loru seculare. Pentru a infruntá nesce nemultamiri ce nu se puteau inlaturá cu totulu, si a lo oprí d'a degenerá in nemultamiri publice, dibaci'a nu esto de ajuns; trebec inca a si fi luat punctulu seu de sprijinu in fundulu inimeloru maseloru.

(Va urmá.)

„Rom.“

Pap'a si conferintia európeana.

Guvernulu francescu i-a succésu a dobandi invoierea Papei de a se representá la conferintia, dupa ce cu multa persuasiune i-a desfasuratu caus'a pentru care astadi capeta invitatiune dar manc pote se devina citatiune. La inceputu cardinalulu Antonelli pretindea cu corbicositate ca invitatiunei se promérgea recunoscerca drepturiloru nealienabile ale Papei a supra provinciiloru ce i le-a luat guvernulu de Florentia. Representantele Franciei contele Sartiges vedindu-se in fati'a unei asemene pretensiuni, trebú se ascepte instructiuni noué de la Paris.

Instructiunile sosira si Sartiges inarmatu cu aceste spuse santului scaunu cumca guvernulu francescu i este cu nepotintia atatu moralmente catu si materialmente d'a repéti de multe ori trimiterca la Rom'a a speditiuniloru cari se o mantuésou de cate ori va fi in perielu, óra o armata francesca de ocupatiune permanenta este si mai putienu cu potintia, dreptaceea ar fi interesulu Santitatei Sale a trimite representante la o conferintia a carcia scopu este a preveni repetirea periceloru revolutiunarie. S. Parinte nu se dadea de capaciatu cu asemene arguminte, ci cu multa resignatiune respunse lui Sartiges; daca Imperatul Franciloru nu

me p^ote scut^{it} purure, deci se me lase sortii mele, io me voui supune totdeun'a despusctiuniloru lui Dicu.

Astfelu convingendu-se contele Sartiges cumca t^ote motivele lui politice se frangu de indiferismulu preotiescu alu S. Sale, incerc^o noroculu pre alta cale si se int^orse catra cardinali cari posedu mai putiena resignatiune de catu principalulu loru, si de aceea sunt cu mai multa ascultare de motivele politice desclinitu in catu acestea compunu si unu felu de amenintiare din partea Franciei. In suatulul cardinalilor se pronuncia pareri totu mai favorabile pentru participarea la conferintia. Vedendu ac^ost'a Sartiges, cuget^o se inteti^oca ca^os'a se bata ferulu pana ce e caldu, si ca se delature rapede scrupulii santieloru loru, dede a se precepe ca des^o Franci'a nu p^ote promite cu securitate cumca va pled^o in principiu ca guvernulu Italiei se redec Papei Umbri'a, marcele scl. dar in momintele de fatia situatiunea regatului italianu e astfelu, in catu papatul gasesce o buna ocaziune a-si formul^o pretensiunile sale.

Daca Sartiges a crediutu insusi cuvintelor sale din partea de pre urma a declaratiunei acesteia? Nu se p^ote sci. Destulu cumca cardinalii au crediutu, si — precum se afirma — si-au datu invoierea loru mai vertosu in urmare a acestei declaratiuni multu promisiat^oria facuta de reprezentantele Franciei.

Astfelu guvernulu santului Parinte o castigatu pentru conferintia cu o conditiune care de buna s^ema des^o nu va av^o mare rezultat, va face inse multa vorba causandu amenare conferintiei, s^eu tocm'a desfacere fora a pot^o stabil^o veri o impacatiune intre Itali'a si Pap'a.

VARIETATI.

== *Unu barbatu decoratu.* „Alt. M.“ primesce din Amburgu cu datulu 25 nov. urmatoriele: „Nainte cu unu anu s'a facutu aici multa sfara, cumca unu israelitu forte credinciosu religiunei sale, devenitu apoi crestinu pre zelosu, a primitu de la M. S. Imperatulul Austriei crucea de aur pentru merite. Lumea se intrebe si nu-si potea splic^o cari se fie meritele acelu omu facute pentru Austri'a. S'a disu cumca in iuniu anul^u treentu candu s'a retrasu brigad'a austriaca din Holstein, ovreulu crestinitu a fostu incredintiatu cu spedarea unoru lucruri militare austriace, si cu ac^osta ocaziune si-a castigatu distinctiunea. Se vede inse cumca la Vien'a atunci n'a essaminatu nimene specele speditiunei, pana ce acum'a s'a gasitu cumca decoratulu ovreu a facutu o insielatiune, de mai multe m^o de florini. Din partea austriaca i s'a facutu ovreulu procesu, carele dupa o lunga investigatiune a marturisitu insusi pecatulu seu de insielatiune. Procesulu e acum'a la tribunallu de apelu din Amburg, de la care se asc^opta judecarea peccatosului.“ Strainetatea se mira de ac^ost'a, ea nu scie ca t^ote necazurile Austriei de pana acum i le-a casianatu mai totu barbati decorati.

== *O crima infricosiata* e obieptulu conversatiuniloru in Viena. Locutientiele imp. in Austri'a de jos contele Chorinsky are unu fiu locutientinte supr. in armata, carele traia despartitu de sot'a sa. Ac^ost'a se mutase in Monaculu Bavariei, unde duca o vietia solida, mai multu retrasa. La inceputulu septemanei acesteia, sot^u in Monacu o barou^osa Vay de la Viena, fece visita contesci Chorinsky, se cuno^osceau din Vien'a. Intr'o s^era se punu amend^oe langa tcia era apoi baron^os'a Vay plec^o la otelu si de ac^ole rapede la Vien'a. In diu'a urmator^oe, casnicii baron^osei Chorinsky vedendu ca nu se mai deschide us^oa, erupsera in casa si aflara pre cont^os'a jacendu m^orta. Investigatiunea judetiala a constatatu inveninare, si telegrafandu-se la Vien'a, baron^os'a Vay rectius Ebergenyi se puse la inchis^ore. Totu asie pat^u si fiulu locutientintelui. Pana acum se scie ca avusera relatii de amoru, si acestea indemnara pre baron^os'a Vay a invenin^o pre cont^os'a Chorinsky, ca ei se se p^ota cunun^o, caci dreptulu canonicu alu rom. catoliciloru nu cuno^osce despartire. — Acestu casu casi altele multe de asemene natura, pled^oza in modu escolinto pentru bunetatea dreptulu canonicu alu besericeii romane. R. catolicii sentiescu cumca cu catu li-su legile mai multe si mai riguro^ose, cu atat'a se facu mai multe peccate. Trebuie se tienemu multu la dreptulu nostru canonicu si la casurile in cari

permite despartiri. Sunt unii cari ni-lu ataca folosindu-se chiar si de asertiuni ridiculo^ose, buna^o ora mai de unadi unu preotu voindu a combate divortulu in casu de adulteriu, dice: comitu adulteriu ca se me despartu. Elu nu scie ca daca tocm'a pre sant^oa sa lu punu peccatele se faca adulteriu, apoi nu totu sant^oa sa are si dreptulu d'a form^o actiune de divortiu, caci dreptulu nu compete celuia ce a peccatitu, ci celuia care a devenitu vatematu. Si asie asertiunea sant^oei sale fece chiar er^ore in perso^ona, sminta contra eleminteloru dreptulu, si care tocm'a pentru ac^ost'a e ridiculo^osa d. e. eoa unu casu analogu: Intr'unu orasiu in Americ'a unu bietu cojocariu ave^o se prim^osea pedep^os'a capitala. Unu membru a consiliulu judecatorescu exceptiun^o ca de ora-ce au numai unu cojocariu, se nu-lu spendiure, ci in loculu lui se spendiure pre unu croitoriu caci de acestia sunt multi. Acestu membru cu ac^osta propunere n'a facutu de catu o er^ore in perso^ona, prin urmare nu e mai ridiculosu de catu tant^oa sa cu „comitu adulteriu ca se me despartu“ caci e totu asemene er^ore.

— Cumca unu archiereu romanu de proste Carpati o de alta parere in ac^osta privintia, ast'a putienu cumpenesce caci scimu bine cumca contele Rosetti, celu mai mare canonicu dintre mireniloru romeni, in senatulul Romaniei la 1864 a pusu clerulu din colo de modelu pre clerulu romanu din coce, si Bosianu, atunci ministru, n'av^o d'a face exceptiune in meritu ci numai in forma.

== *Senatulul imperiale* in casa boieriloru se ocupa de traterea legiloru votate de casa reprezentantiloru. Dupa incheierea tratatoriloru, vom face raportulu.

== *Indiferentismu.* Ni se scrie urmatoriele: In congregatiunea comitatului Biharii tienuta in Orade, intre alte obiepte s'a cetitu respunsulu celoru 16 orasie sepusiane la adresa comitatului Zarandu pentru partinirea limbei romane la ministeriu, respective se se trimita ordinatiunile si romanese. Niemtii sepusiani nu precepu cu care dreptu potemu pretinde ca ministeriulu se scrie romanese, se se pleo^o trunchiulu mladitiei, numindu-ne si venetici si adoptati, si ca ei partinescu ca^os'a nationalitatiloru dar ca e punga si ca e t^oca noi se ne asimilamu magiariloru. Magiarii se intielege ca respiau la aplause, era noi romanii intru nalt'a nostra intieptiune aflaramu cu cale se tacemu, din care motivu? tocm'a judecu, destulu ca armeanulu a fostu in dreptu a dice: damu, domne, mintea romanului cea de pre urma.

== *A nebumitu* unu profesoru de la gimnasiulu din Tirnavia despre care se scrie: Profesorulu S. M. a fostu de fatia la exercitiile iesuitoru unde s'a vorbitu multu despre fericirea cer^osa si despre maltratarile din iadu. La 12 ale c. veni a casa cu mintea confusa, in crucis^o manile neincetatu se declara de peccatosu mare, se rog^o de toti cei de fatia ca se se roge pentru densulu in catu in fine parintii lui trebura se-lu trimita in institutu la Pesta.

== *Serbare scolastica* s'a serbatu in Naseudu, la 4 opt. candu a fostu diu'a intemeiarii gimnasiulu romanescu d'acolo. In pres^ora dilei s'a iluminatu opidulu si manedi s'au tienutu liturgia si t^ote tieremoniele indatinate. „M. Ped.“

== *Ratazzi* a voitu se imite pre Cavour, dar a perdutu din vedere cumca Cavour n'a lucratu fora contielegere cu Napoleone. Ratazzi a crediutu ca daca garibaldianii vor intra in statulu papale, Napoleone va inchide ochii naintea fapteloru complinite. Inse nu s'a intemplatu asie si Ratazzi caut^o se se retraga. Publicarea acteloru diplomatice in corpulu letativu alu Franciei a chiarificatu multu cestiunea si a stricatu popularitatea lui Ratazzi pentru ca a creatu o situatiune ce n'a potut^o direge.

== Dumineca la 6/17 novembre s'a facutu inauguraroa deschiderii conferentiloru publice ale Ateneului Romanu pre anulu 1867—8 in sala de la Cismegiu dupa programa si cu t^ota solenitatea cuvenita. Pre Santitulu Parinte Mitropolitu, Primatole Romaniei, d. presiedinte alu consiliulu de ministri, dd. ministri de culte si celu de resbelu, precum si unu publicu forte numerosu a onoratu cu presentia ac^osta nationala si scientifica solenitate. La 8 ore societatea a deschisu solenitatea intonandu „Imnul Ateneului.“ Indata dupa ac^osta presiedintele Atenelui d. conte Carolu

Rosetti a rostitu unu cuventu despre miscarea inteligentii in tiera, care a fostu forte aplaudatu de publicu. Dupa ac^ost'a d. Bacaloglu, membru alu Ateneului prin cate-va esperiintie fizice forte interesante a scriutu desfet^o publiculu intr'o sciintia asi^o de serio^osa. Apoi gratios'a d-na Ana Cretianu, a cecutatu pe piano celu mai minunatu succesu si aplause necontenite morsulu lui Tannhäuser de Wagner arangiatu de Liest. D. Ureche, vice presiedinte alu Ateneului a rostitu unu cuventu populariu asupra familiei, natiunei si limbei si asupra miscarii literarie in tierile de peste Carpati si aici, care a fostu asemena forte aplaudatu. Dupa ac^ost'a domn'a El. Riur^onu, cu d. N. I. Voinescu si d. Pruger au cecutatu pe piano, viora si Viloncelu unu Trio de Mendelssohn Bartholdy cu cea mai mare acurat^otia. In fine d. Stancescu, membru alu Ateneului a facutu o dare de s^ema despre miscarea si productiunea artistica in tiera cu claritate si cu unu talentu adevratu artisticu, pentru care a fostu forte aplaudatu, apoi societatea corala a incheiatu un'a din cele mai placute serate musico-literara, cantandu o noua productiune poetica a d-lui G. Sionu pusa pe musica si intitulata mirele Romanici. Mai inainte de a se despart^o publiculu d. ministru de culte si instructiune publica luandu cuventulu a indemnatu pe publicu la lucru, si constatandu progresulu invederatu, ce a facutu miscarea inteligentii in tiera in asi^o scurtu timpu a adresatu caldur^osele sale multiamiri, atatu presiedintelui, catu si celoru lalti membri ai Ateneului.

„Ind. R.“
== *Garibaldi.* Guvernulu italianu l'a dusu pe betranulu erou a casa la Caprera, caci aerulu continentulu era stricaciosu sanitatii lui.

== *O gluma.* Intr'o societate a disu principelu Napoleone ca nu scie ce meritu are de l'a decoratu Austri'a cu ordulu s. Stefanu. Representantele Prusiei observ^o: ai meritatu, pentru ca ai refusat^o a prim^o coron'a Ungariei ce Ti-o imbia Kossuth cu ai sei.

CONCURSU.

Spre ocuparea vacantei Statiuni invetiatioresei de clas'a prima, din *Ecica-romana*, Protopopiatulu B. Comlosiului, Comitatulu Torontalului, unde pana la definitiv'a despartire a Serbiloru de catra Romani se poftesce, ca Invetiatioriulu pre Pruncii cei Serbi se-i instruedie in limba loru materna; — se deschide Concursu pana in 4 septomani de la prim'a publicare in ac^osta foia, cu care Statiune sunt impregnate urmatoriele emoluminte: 60 fl. v. a.

15 meti de Gra^u, 15 meti de Cucurudiu b^ombe, 1. stangenu de lemne, doi stangeni paie si pentru Cortelu 16 fl. v. a.

Doritorii de a ocup^o statiunea ac^ost'a, de a trimite la subscrisulu recursurile loru instruate cu documintele cerute, si adresate cat P. O. Consistoriu din Aradu.

Banatu Comlosiu in 14/26 noemvre 1867.
Vicentiu Sierban, m. p.
protopresb. si d. insp. scolaru.

(1—3)

Cursurile din 29 nov. 1867 n. ser'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	53-65	53-74
„ „ contributionali	57-60	57-80
„ „ noue in argint	89-50	89-75
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	79-50	79-80
Cele nationali cu 5% (jan.)	66-60	66-70
„ metalice cu 5%	56-40	57-45
„ „ maiu—nov.	58-65	58-75
„ „ 4 1/2%	50-75	50-—
„ „ 4%	45-—	45-25
„ „ 3%	33-50	34-—
Efete de loteria:		
Sortile de stat din 1864	78-30	78-50
„ „ 1860 1/2 in cele intregi	83-80	84-—
„ „ 1/2 separata	92-—	92-50
„ „ 4% din 1854	75-75	76-—
„ „ din 1839, 1/5	149-25	149-75
„ banciei de credit	129-—	129-50
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	86-—	87-—
„ imprum. princip. Eszterházy à 40 fl. ..	118-—	120-—
„ „ Salm	30-50	31-50
„ „ cont. Palffy	24-25	24-75
„ „ princ. Clary	25-25	25-75
„ „ cont. St. Genois	25-—	25-50
„ „ princ. Windischgrätz à 20 ..	19-—	19-50
„ „ cont. Waldstein	19-50	20-—
„ „ „ Keglevich	13-50	14-—
Obligatiuni desarsinatore de pamentu:		
Cele din Ungaria	71-—	71-50
„ Banatul tem.	70-75	71-25
„ Bucovina	65-—	66-—
„ Transilvania	65-50	66-25
Actiuni:		
A banciei nationali	678-—	680-—
„ de credit	183-90	184-10
„ „ scont	617-—	619-—
„ „ anglo-austriace	106-25	107-75
A societatei vapor. dunar.	478-—	480-—
„ „ Lloydului	180-—	182-—
A dramulu ferat de nord.	169-50	169-80
„ „ „ stat	244-30	244-50
„ „ „ apus (Elisabeth) ..	140-75	141-25
„ „ „ sud	168-50	169-50
„ „ „ langa Tisza	147-—	147-—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	167-50	168-—
Bani:		
Galbenii imperatesci	5-72	5-73
Napoleond'ori	9-63	9-64
Friedrichsd'ori	10-—	10-05
Suverenii engl.	12-05	12-100
Imperialii ruseci	9-95	10-—
Argintulu	118-50	119-—

Esistinti'a de douedeci de ani de medilocie gustabile de medicina pe campulu realitatii.

Sunt acum'a 20 de ani de candu berea de sanetate din estratu de maltu (ordiu moiatu)

depositulu centralu: Viena, Kärntherring nr. 11

s'a latitu peste t^ota fatia pamentulu, si pentru realitatea si bunetatea ei interna se gusta pentru placere, intarire, sanetate si pentru vietia; totasi maltulu intaritoriu de peptu den tempulu de mai nainte, ce acum se numesce ciocolata de sanetate din maltu, surogatulu celu mai eminentu de cafea, unde ac^ost'a nu p^ote fi permisa. Efetulu e necomparabil; citamu urmatoriele scrisori: Straussberg, 14 octob. 1867. Prin o aprindere pernicioasa a pelei de peptu (diafragma) mi perdusem t^ote poterile, dara delocu dupa ce am intrebuintiatu antai'a sticla den berea eminenta a dtale m'am sentitu mai in poteri si tus'a s'a mai domolitu.“ H. Lorenz. — Wittstock. Ciocolat'a de sanetate din maltu a dtale este pentru mine beutura tare ajutat^oria care in privintia gustulu pestrece mancarile indatinate la dejunu, eschidiendu inse neplacerile in urmare acestora precum: iritatiune, flegma, stingherirea aparatelor de m^ostuire. O. Camler. Dintre vro 300 de lazarete in cari in timpu de resboiu medicii s'au folositu de fabricate din maltu de Hoff. (berea de sanetate din estratu de maltu, ciocolat'a de sanetate din maltu, bonbonele de maltu pentru peptu) reproducemu numai urmator^oria scrisoria: Sergentulu Wintzlow observa in data catu a contribuitu gustarea berii spre intarirea poteriloru sale slabite. Comisiunea reg^osa a lazaretulu in Inowraclaw. de Wienkowski, capitanulu Dr. Schaernack, medicu din statulu majoru.

Spre luare a minte! se previne falsificariloru ce pe siedul'a pretulu p^orta numele „bere de sanetate din estratu de maltu“ („Malzextrakt-Gesundheits-Bier“) era nu numele:

2—1/3

Ioane (Johann) Hoff.